

Fusioner til høring

Under en høring på Christiansborg den 15. januar var potentialer og dilemmaer ved universitetsfusionerne til debat

[Mikael B. Hansen]

**Kommunikationskonsulent,
JA/DDD**

Høringen var arrangeret af Jordbrugsakademikerne, Den Danske Dyrlægeforening, Dansk Farmaceutforening samt Dansk Magisterforening i fællesskab. Ca. 150 deltagere var til stede i Landstingssalen, og de hørte *Ingrid Stage*, formand for Dansk Magisterforening, indlede dagen:

- Stort er ikke altid godt, og hvis potentialet i universitetsfusionerne skal opfyldes, må de økonomiske ressourcer fra regeringen følge trop. Et andet stort spørgsmål er, hvad fusionerne betyder for forskningsfriheden. Den enkelte forsker har mulighed for selv at vælge metode og emne, men han/hun kan også pålægges at løse bestemte opgaver af ledelsen – det er et skisma. Alt i alt ser vi

en stramning af den statslige styring, hvor større dele af ressourcerne ifølge regeringen skal hentes fra eksterne kilder.

Universiteterne skal agere på markedsvilkår, de svækkes via detailstyring, og der bliver ringere plads til forskningsfrihed, konkluderede *Ingrid Stage*.

Velfærd eller velstand?

Professor *Susan Wright* fra Danmarks Pædagogiske Universitet var første oplægsholder, og hun havde valgt at fremlægge sine synspunkter under overskriften »Synergi og styring«.

- Vi kan se på synergier parallelt med vores viden om kemikalier. Lige så lidt, som at du kan blande to kemikalier og forudsige deres kombinerede effekt som summen af deres separate effekter - lige så lidt kan du forudsige en organisations samlede adfærd ud fra adfærden hos de enkelte afdelinger og grupper.

- Men kan vi forudsige synergien i det danske universitetssystem ud fra den

eksisterende lovgivning, spurgte hun og fremhævede ordvalget i de to nedenstående citater.

Det første er fra Universitsloven fra 2003, og det andet er fra bemærkningerne til ændring af samme lov i 2007 (hendes fremhævelse): »Universitetet skal samarbejde med det omgivende samfund og ... bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet«. »Universiteter... kan bidrage væsentligt til Danmarks konkurrencekraft, vækst og velstand«. Under den afsluttende diskussion sidst på dagen gav netop disse ændringer i ordvalget anledning til en del debat - herom senere.

Susan Wright fremhævede videre i sit oplæg, at det efterhånden var almindeligt, at forskere indgik en kontrakt med deres institutleder under medarbejderudviklingssamtalen om, hvad pågældende skulle forske i gennem den efterfølgende periode.

- Forskningsfriheden bliver sat under

pres. Det er svært at gennemskue, hvem i systemet der skal sikre den akademiske frihed. I universitetsloven fra 2003 står der, at »universitetet« skal sikre denne frihed. I lovforslaget fra i år står der, at det »Akademiske Råd« skal sikre forskningsfriheden.

- Jeg har svært ved at se, hvordan det skal kunne fungere i praksis, sagde hun.

- Systemet begrænser den horisontale kommunikation. Alle ser opad for at sikre sig midler og accept i stedet for at se udad og sikre dialogen med kolleger og andre forskningsgrupper.

Erkendelse på kontrakt er umulig

Rektor for Københavns Universitet, *Ralf Hemmingsen*, understregede, at universitetsfusionerne gav spændende, nye perspektiver.

- Det er et krav med en strategi for fusionerne - og vi får mulighed for synergi. Men det er nødvendigt at opbygge en effektiv organisation på de fusionerede universiteter. Det skulle gerne blive sådan, at én plus én giver mere end to.

- Forskningsfriheden er vital, den er en forudsætning for vidensudvikling, og vi må sikre klare regelsæt, så vi opnår en reel forskningsfrihed ved siden af fx myndighedsopgaver.

- Jeg må kraftigt understrege, at det ikke er muligt at lægge et universitets forskning ind i en kontrakt med et ministerium. Erkendelse kan ikke kontraktliggøres.

- Det er klart, at vi kan erkende kulturforskelle mht. sektorforskningen, men vi skal arbejde på at integrere kulturerne og løse problemerne i fællesskab.

På et spørgsmål fra salen, om sektorforskerne fremover skal undervise, svarede universitetsrektoren, at der først skal gennemløbes flere faser:

- Men måske om fem til syv år.

Ingen bøjede nakker

Povl Krogsgaard-Larsen, professor ved Det Farmaceutiske Fakultet, fremhævede, at det grundlæggende var op til universiteternes ansatte, hvorvidt de nye, fusionerede universiteter kommer til at danne rammer for positive udviklinger.

- De ansattes entusiasme og visioner bli-

ver universiteternes faglige drivkraft.

Povl Krogsgaard-Larsen fremførte, at antallet af »forskningstalenter« er begrænset.

- Derfor er det centralt, at midlerne til talentudvikling øges markant. Forskningstalenterne udgør den nyskabende drivkraft i forskningen.

- Der må på universiteterne udvikles en kultur, hvor alle føler ansvar for, at forskningsresultater forsøges nyttiggjort, og forskere, som har evne, mod og vilje til selv at videreudvikle resultater til kommerialisering, skal have solid økonomisk støtte.

- Universitetsfusionerne giver os nogle enorme udfordringer og kolossale muligheder. Der er ingen plads til tunge fødder og bøjede nakker.

- Men hvad med humaniora, blev der spurgt fra salen.

- Er viljen der, er der masser af plads til humaniora - se eksempelvis på fødevareområdet, svarede professoren.

Videnskabsminister *Helge Sander* pointerede i sin tale, at vi med den nye struktur sikres en bedre adgang til EU-midler.

- Men vi sikres også bedre gennemslagskraft internationalt. Ikke mindst fordi universiteterne med den nye struktur får sikret klare, men fleksible karriereveje for alle typer af ansatte.

- Med hensyn til forskningsfriheden vil jeg klart understrege, at der ikke er nogen forskel fra tidligere. Universitetsledelserne skal værne om forskningsfriheden og tilskynde forskerne til at deltage i den offentlige debat.

- Bland jer i samfundsdebatten - det er faktisk jeres pligt, sagde videnskabsministeren henvendt til de tilstedeværende forskere.

Der bliver evalueret

Dagens program var ved at være overstået, og nu samlede fem forskningspolitiske ordførere sig bag mikrofonerne og foran tilhørerne. Det var tid til de politiske kommentarer.

Per Clausen (EL) lagde ud:

- Vi har endnu ikke fået de gode eksempler på, at fusionerne er et gode. Og er det nok til at komme i »verdensklasse«, når regeringen kun lige netop vil bevil-

ge det af EU fastlagte beløb til forskningen?

- Jeg vil ikke komme med en dommedagsprædiken, sagde *Charlotte Fischer* (R) og fortsatte:

- Men jeg ser en interessekonflikt i og med, at sektorforskningen er lagt med ind under universiteterne.

Morten Homann (SF) ser fusionerne som et led i en større proces, hvor universitetsloven fra 2003 også indgår, og hvor en tredje reform er under planlægning fra regeringens side:

- Jeg tror, at vi også kommer til at se en reform, hvor spillereglerne for forskningsfriheden formuleres sort på hvidt.

- Forskningsfriheden skal tages meget alvorligt, indledte *Rasmus Prehn* (S) og uddybede:

- Vi agter at følge udviklingen tæt, og vi har da også som forligspartner sikret os, at der gennemføres en evaluering af både universitetsloven og fusionerne i 2009.

Hanne Severinsen (V) mente, at forskningsfriheden måske var blevet styrket for sektorforskerne via fusionerne:

- Spørgsmålet er, om det ikke er bedre for sektorforskningen at være under universiteternes vinger?

Under den efterfølgende debat blev *Susan Wrights* oplæg taget op igen:

- Vi får som samfund et stort problem, hvis vi kun ser på økonomien. Universiteterne er til, for at vi alle kan blive klogere. Er det mon tilfældigt, at regeringen i sit nyeste udspil til universitetsloven erstatter ordet »velfærd« med »velstand«, spurgte *Charlotte Fischer*.

TV-avisens nyhedsvært *Reimer Bo Christensen* havde dagen igennem styret indlæg og debat med kyndig hånd, og han så her en mulighed for at få afklaret *Charlotte Fischers* spørgsmål.

Som regeringens repræsentant i panelet svarede *Hanne Severinsen*:

- Det er ikke ond vilje, at vi har ændret ordvalget. Jeg mener ikke, at det har politisk betydning.

Reimer Bo Christensen var dog ikke tilfreds med svaret, og han proklamerede som afslutning på dagen en »halv nyhed«, da venstrepolitikerne ikke ville afvise at ændre lovtæksten tilbage til den oprindelige ordlyd. ■